

ACC. N.R. M. 8085:1-18.

Landskap: Småland Uppptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Socken: KALMAR Berättat av: Fröken Nilsson
 Upppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Släkten Krusenstjerna.	s. 1.
Hornas.	s. 2.
Vårfrudagen.	s. 2.
Hur födelsedagar firades i Krusenstjernas gård.	s. 3.
Namnsdagar.	s. 3.
Julbjudningar och julgranar.	s. 4.
Julafton.	s. 5.
Juldagen.	s. 6.
Nyårsafton.	s. 6.
Bitar i ett äpple.	s. 6.
Nyårsvisiter.	s. 7.
Julstök.	s. 7.
Nyårsskjutning.	s. 7.
Nyårsbaler.	s. 7.
Trettondagen.	s. 8.
Tjugondagen.	s. 8.
Midsommar.	s. 9.
Pingst.	s. 10.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.8085:1-18.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mårten.	s. 10.
Påsk.	s. 10.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 11.
Fastlagen.	s. 12.
Födelsedagstårtor med ljus i.	s. 13.
Långfredagen.	s. 14.
Jordbruk i Kalmar.	s. 14.
Lucia.	s. 14.
Kroppkakor.	s. 14.
Slädpartier.	s. 15.
Skävergummor.	s. 15.
Vit bruddräkt.	s. 15.
Barndop.	s. 15.
Begravningar /Se liket.	s. 15.
Marknaderna.	s. 16.
Brunnsdrickning.	s. 16.
Julbad.	s. 17.
Julkärve.	s. 17.
Julbonader.	s. 17.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8085:1-18.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KAIMAR Berättat av: Fröken Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusstöpning.	s. 17.
Fattiga.	s. 17.
Julhögar.	s. 17.
Julklapparna.	s. 18.
Sätta ljus i fönstren vid julottan.	s. 18.
Julbordet.	s. 18.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 8085: 1.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KAIMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Släkten Krusenstjerna.

-Fru Krusenstjerna dog 1915 och hon testamenterade sina ägodelar till fosterdottern Hulda Nydell, som dog den 27 april 1940. Löjtnant Krusenstjerna var vid Kalmar regemente, men han blev sjuk och fick avsked rätt tidigt. Han dog 1908 och var 73 år när han dog. Han var född den 16 september. Fru Krusenstjerna var född 1827. Fru Krusenstjernas moder var tyska, född i Pommern och ägde Rustow och von Baernfels-Warnowska gods.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 8085:2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
~~Socken:~~ KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hornas.

-Horn i sängen har jag aldrig hört talas om.

✓ Vårfrudagen.

-Tranan kom med saker och ting/=goodsaker/ till oss då.
Då jag var barn skyndade jag mig alltid att lägga mig
tidigt vårfruafton för att tranan skulle komma, och på
morgonen hade jag alltid några goodsaker i strumpan.

f. v. t. K. D.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8085:3

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: KALMAR Berättat av: Fröken Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hur födelsedagar firades i Krusenstjernas gård.

-Då kläddes det med blommor och grönt och flaggor och vimplar och på hösten med kulörta lyktor. I lilla lusthuset höll herrarna alltid till och det var mycket festligt. När löjtnant Krusenstjerna fyllda år kom ett sångarförbund ut - det var den 16 september - och fru Krusenstjerna hade sin födelsedag den 31 maj. Det var då stora bjudningar. Hela deras umgänge kom då dit. De brukade skoja och säga att de gick bort i maj och kom hem först i juni, eftersom bjudningen var den 31 maj. De kalas som gjordes till fru Krusenstjernas ära voro i regel lika stora som löjtnantens, det var ingen skillnad. Det förekom ofta, att vänner och bekanta uppvaktade med textade adresser. Men det var aldrig dans vid dessa bjudningar. Det var i regel bara äldre. Det var jämnåriga som gästade dem. Ungdomen var rätt sparsamt företrädd. Men det fanns alltid gäster, som var musikaliska, så här var alltid mycket sång och musik.

Namnsdagar

firades men inte så som födelsedagarna. Det var många som uppvaktade även då. Fru Krusenstjerna hade sin namnsdag strax före jul, så man gjorde inte så stor affär av den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:4

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julbjudningar och julgränar.

gjordes alltid i början av januari eller mellan jul och nyår. Det var aldrig några bestämda dagar utan som det bar sig bäst. Gästerna brukade oftast roa sig med kortspel vid dessa bjudningar. I herrskapet Krusenstjernas ungdom hade det varit annorlunda. Då brukade bröderna komma hem med sina officerskamrater och då gick det förfärligt glatt och livligt till vid dessa julbjudningar. Fru Krusenstjerna hade tre bröder som var officerare, och de kom alltid hem vid dylika tillfällen, och då hade de mycket trevligt. Fru Krusenstjernas mor var tyska och hade nog en del tyska traditioner med sig till Sverige. Vid jularna bands det alltid flata julgranar. Det var vanliga granar som bands flata. De stod upprätta. Vart och ett barn hade en sådan flat gran, men den stora granen var inte flat. Ungdomen fick inte komma in i salen förrän på eftermiddagen, varvid de fick sina gottar. Med den traditionen fortsatte fru Krusenstjerna så länge hon levde. Krusenstjerna ägde också Sundtorp, och de voro alltid inbjudna till de stora kungabalerna, Oscarsbaler o.d. tillställningar. Vidare förekom subskriberade baler, och på en av dessa baler deltog bl.a. prins Gustaf.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8085:5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julafton .

-En stor gran kläddes alltid och tändes. Köket dekorera-
des med ljus överallt, och så doppades det i grytan, och
man gick in och ut mellan kök och matsal. Sedan dracks
det the med gotter. De doppade i grytan vid 2-3-tiden.
Sedan var det bön i kyrkan, och efter bönen dracks kaffe
eller the, vilket som behagades. Det blev i n g e n middag
sedan. Eljest åt vi alltid middag vid femtiden. Det gör
vi än i denna dag. Julklapparna delades ut efter kaffe-
och thedrickningen. På landet kläddes en av drängarna ut
till julbock har jag hört sägas, men det förekom aldrig
hos oss. Inte heller hade vi halm på golvet och inte heller
lektes några jullekar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8085:6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Juldagen.

-Antingen var vi bortbjudna eller också kom det främmande till oss.

✓ Nyårsafton

firades också på samma sätt. Juldagen serverades fisk och gröt och även julskinka, som skars upp k a l l. Det hade de nyårsafton också. Sedan satt vi och vakade in det nya året.

✓ Bitar i ett äpple.

-Det första man gjorde nyårsdagens morgon var att bita i ett äpple. Det var för att hälsan och ungdomen skulle bibehållas. Det var en tradition som både gamla och unga följde. I detta hemmet var det gäneligt.

(Torrens äpplen)

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8085:7

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Nyårsvisiter.

-Nyårsdagen kom och gick alla i högtidsdräkter. De kom vid 12-1-tiden. Alla Krusenstjernas vänner och bekanta kom och önskade Gott Nytt År och så var det thebjudning. The användes oftare än kaffe på den tiden vid bjudningar. Sedan gick allesammans upp och bockade sig för landshövdingen kl. 1.

✓ Julstök.

-Till julen var det alltid slakt, bak och brygd. Krusenstjernas hade egen gris, som slaktades. Men fram på nyåret skaffade de sig gris igen. Kor hade de också. Dricka bryggdes här hemma och det bakades väldiga mängder bröd, vörtbröd, fint bröd och småbröd. Stora byk förekom också till julen.

✓ Nyårsskjutning.

-Nyåret sköts aldrig in.

✓ Nyårsbaler

förekom inte heller.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8085:8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Trettondagen
firades inte på något särskilt sätt. Några stjärngossar
syntes aldrig till.

✓ Tjugondagen.

-Tjugondag Knut då hade vi ofta bjudning. Då kastades
granen ut, men dessförinnan dansade vi kring granen. Då
var här ofta familjer med mindre barn, och vi dansade
en långdans genom hela huset. Några utklädda kom inte
på besök och inte heller kom det några följen som sopade
ut julen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

8085:9

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söken: KALMAR Berättat av: Fröken
Uppteckningsår: 1941 Nilsson
Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar.

-Någon privat majstång hade vi inte här i Krusenstjernas gård, men de hade majstång på Ång. och Stensö, och då gick man alltid dit ut och tittade på folklivet. Några lövhyddor eller sådant byggde vi inte upp. Midsommarafton hade vi också bjudningar, men då satt de ute på gräsmattan under det stora valnötsträdet och så höggs björkar, vilka sattes upp så att borden ramades in. Midsommarafton kläddes alltid köket och farstun med grönt och med åkersilke/=blåklint/. Men inte inne i rummen. Där sattes bara blommor i vaser. Hackat enris förekom aldrig i det här huset.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

No 8085:10.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Pingst

firades inte alls på något särskilt sätt.

✓ Mårten

firades. Vi hade alltid gås och svartsoppa. Men någon slakt förekom inte vid mårten.

✓ Påsk

firades alltid med äggätning. Äggen voro då alltid färgade och på somliga förekom inskriptioner, men det var mera familjärt. Det var inga särskilda bjudningar då, inte. Ägg-rullning förekom inte och inte heller några andra lekar med ägg

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 8085:11.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KAIMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Valborgsmässoafton och 1:a maj.

-Det kunde ju för all del hända, att man då hade en liten festlig stund, men det var inget särskilt, inte alls någon björksavsdrickning eller sådant. Hur de gjorde i deras ungdom vet jag inte./De o. deras=Krusenstjernas/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:12.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken

Söken: KALMAR

Berättat av: Nilsson

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Fastlagen.

-Björkris sattes inte in, men fastlagsbullar hade vi alltid på tisdagen, första tisdagen i fastan. Inte heller risade man varandra, men nu på senare år förekommer ju färgade ris med vackra fjädrar i, men det hade man aldrig på den tiden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8085:13.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KAIMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

f. v. b. R. D.

Födelsedagstårter med ljus i.

-Vid födelsedagarna bakades alltid en särskild tårta av smördeg, vilken glacerades samt försågs med lika stort antal ljus som åren som respektive person fyllde. Det var mycket viktigt med denna tårta. Kring den koncentrerades allt intresse. Den skulle vara god och fin vad utseendet beträffar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:14.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Långfredagen
voro alla svartklädda, om de gick till kyrkan. Inte eljest.

Jordbruk i Kalmar.

Krusenstjernas hade inte jordbruk, men här var häst och ko. Jorden utanför arrenderades av staden. Det var s.k. arrendejord. Så hade Krusenstjerna ordnat saken. Hur andra gjorde vet jag inte.

✓ Lucia
firades egentligen inte alls i det Krusenstjernska hemmet. Det var först under de senare åren som det blev modernt att uppvakta med ljus i håret om morgonen den 13 december.

Kroppkakor
lagades alltid under fastan. Vi använde alltid kokpotatis och de gjordes efter smak.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M 8085:15

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: KALMAR Berättat av: Fröken Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Släddpartier

förekom inte alls i vår krets, men det förekom nog på landet där de hade hästar.

Skävergummor

har jag inte hört talas om några

Vit bruddräkt.

-Det är först på senare åren som de börjat med det, från omkring 90-talets mitt skulle jag tro. Fru Anna Krusenstjerna hade svart bruddräkt när hon gifte sig 1878. Hon dog 1915.

Barndop.

-Att de lade stål i vaggan har jag inte hört.

Begravningar / Se liket .

-De satte ut liken på gårdarna, och människor gick långa vägar för att se de döda.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:16.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Fröken

Söcken: KALMAR

Berättat av: Nilsson

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVMarknaderna

voro mycket stora här i Kalmar förr i tiden, men på senare åren har det bara varit torgdagar.

Brunnsdrickning.

-Krusenstjernäs låg alltid vid brunn om somrarna. Oftast reste de till Ronneby, Kristvalla eller Ekenäs brunn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:17.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress: Fröken

Söken: KALMAR Berättat av: Nilsson

Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Julbad

togs aldrig några särskilda.

✓ Julkärve

sattes alltid upp.

✓ Julbonader

sattes inte upp några särskilda.

✓ Ljusstöpning.

-Ljusen stöpte vi alltid hemma. Här finns för resten än i dag ett sådant där stort bord med alla möjliga tillsatser. De slaktade ju nöt och får till jul, och det blev förfärligt mycket talg, som kom till användning vid ljusstöpningen.

✓ Fattiga

fick alltid julmat.

✓ Julhögar .

-Tjänarna fick alltid var sin julhög. De fick göra med den hur de ville, ge bort den eller äta upp den själv. En sådan julhög bestod alltid av ett grovt bröd, ett siktebröd, ett vetebröd, småkakor, konfekt, russin samt fikon. Alla tjänare skulle alltid ha likadant.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8085:18.

Landskap: Småland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken
Söcken: KALMAR Berättat av: Nilsson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julklapparna

kastades inte in. De plockades i en stor korg allesammans och sedan delades de ut. Korgen stod inte under granen.

Sätta ljus i fönstren vid julottan.

-På juldagsmorgonen tändes ljus överallt. Här hos oss sattes inte ljus i fönstren, men det brukades eljest. När de gick ifrån julottan tände vi däremot alltid granen.

Julbordet

stod dukat under hela julhelgen och förutom gosaker fanns det även små tomtar, ljus och blommor och allt möjligt annat dekorativt. Frukter fanns det gott om här i trädgården, så stora fruktskålar stod alltid framsatta.

Skriv endast på denna sida!